

ks. Jan Sypko SCJ

KARDYNAŁ STEFAN WYSZYŃSKI

CZCIELEM I APOSTOŁEM NAJŚWIĘTSZEGO SERCA JEZUSOWEGO

**KARDYNAŁ STEFAN
WYSZYŃSKI**

ks. Jan Sypko SCJ

KARDYNAŁ STEFAN WYSZYŃSKI

CZCIELEM I APOSTOŁEM NAJSWIĘTSZEGO SERCA JEZUSOWEGO

 Biblos

Tarnów 2022

© by Wydawnictwo Biblos, Tarnów 2022

ISBN 978-83-7793-903-1

Projekt okładki:

Mateusz Kowal

Nihil obstat

Tarnów, dnia 03.11.2022 r.

ks. dr hab. Marek Kluz, prof. UPJPII

Imprimatur

OW-2.2/37/22, Tarnów, dnia 04.11.2022 r.

Wikariusz generalny

† Stanisław Salaterski

Druk: Poligrafia Wydawnictwa Biblos

Biblos

WYDAWNICTWO

Plac Katedralny 6, 33-100 Tarnów

14 621 27 77

biblos@biblos.pl

www.biblos.pl

@wydawnictwobiblos

Spis treści

Słowo wstępne	7
Wprowadzenie	11
I. Historyczne i teologiczne tło kształtowania się kultu i duchowości serca Jezusa	15
1. Biblijne i teologiczne źródła kultu Najświętszego Serca Jezusa	16
2. Rozwój kultu po objawieniach w Paray-le-Monial	21
3. Udział Polski w rozwoju kultu Bożego serca	29
II. Przejawy kultu Bożego serca w życiu osobistym kard. S. Wyszyńskiego	35
1. Wpływ nabożeństwa do Najświętszego Serca Jezusa na duchową sylwetkę kardynała Stefana Wyszyńskiego	36
2. Eucharystyczne praktyki wynagradzające	42
3. Jedność nabożeństwa do serca Jezusa i Niepokalanego Serca Maryi	49
III. Kult Najświętszego Serca Jezusa w posłudze duszpasterskiej prymasa Polski	53
1. Serce Jezusa wyrazem miłości Trójcy Świętej	54
2. Cześć dla Chrystusa Króla integralną częścią nabożeństwa do serca Jezusa	57
3. Akty poświęcenia i ofiarowania Bożemu sercu	62

IV. Serce Jezusa źródłem uświęcenia w Kościele	67
1. Znaczenie nabożeństwa do Najświętszego Serca Jezusa w duchowości laikatu	67
2. Serce Jezusa źródłem uświęcenia w życiu konsekrowanym	73
3. Kapłani według serca Jezusa, Dobrego Pasterza	80
V. Aktualność nabożeństwa i duchowości	89
1. Krucjata miłości	90
2. Udział w budowaniu cywilizacji miłości	94
3. Nowa ewangelizacja i Dzieło Tysiąclecia	98
Zakończenie	107
Bibliografia	109

Słowo wstępne

Analizując żywoty błogosławionych i świętych, poczynawszy od drugiej połowy XIX wieku, zauważamy, że coraz większą rolę w ich życiu i dążeniu do świętości odgrywało nabożeństwo do Najświętszego Serca Jezusa. Owszem, jego początków można już szukać w okresie średniowiecza, ale dopiero w wieku XVIII, niewątpliwie w związku z objawieniami, których doznała św. Małgorzata Maria Alacoque, nabrało ono realnego znaczenia duchowego i zaczęło efektywnie wpływać na życie wierzących, a przez nich na życie i misję całego Kościoła. Do pogłębienia nabożeństwa do Najświętszego Serca Jezusowego wielki wkład wniosła także teologia, która wpłynęła na stopniowo rozwijane i pogłębiane oficjalne nauczanie Kościoła. W Polsce widać to zjawisko kulturowe i duchowe bardzo wyraźnie w okresie międzywojennym, w którym stało się ono niemal zjawiskiem codziennym i powszechnym.

W dniu 15 maja 1955 roku, niejako podsumowując pierwsze doświadczenia dotyczące kultu Serca Jezusowego, teologii i nauczania kościelnego, papież Pius XII ogłosił encyklikę *Haurietis aquas* poświęconą w całości kultowi Najświętszego Serca Jezusa. Przyczyniła się ona nie tylko do uporządkowania tego kultu, nie tylko odpowiadała na podnoszone pod jego adresem zastrzeżenia, ale przede wszystkim ukierunkowała je w sposób autentyczny z chrystologicznego i eklezjalnego punktu widzenia. Przyczynił się ten dokument papieski do dalszego rozwoju teologii serca Jezusowego i jej owocnego pogłębienia, a także do wzbudzenia w kościele odpowiednich działań duszpasterskich. Kościół w Polsce, mimo rozlicznych trudności, na któ-

re napotykała jego działalność, dokonywał nie tylko recepcji nauczania kościelnego, ale przede wszystkim kształtował pobożność i duchowość wiernych za pośrednictwem dynamicznego nauczania biskupów i kapłanów oraz rozwijanej praktyki, zwłaszcza związanej z pierwszymi piątkami, zgodnie z obietnicami danymi św. Małgorzacie Marii Alacoque. Wielkie to dzieło zasługiwałoby na bardziej szczegółowe opracowanie i analizę historyczno-teologiczną, gdyż za pośrednictwem historii możemy się rzeczywiście wiele nauczyć.

Wśród pasterzy Kościoła w Polsce, który odznaczał się osobistym i żywym nabożeństwem do Najświętszego Serca Jezusowego, a także włączył je w swoje nauczanie i działalność duszpasterską, na pierwszym miejscu trzeba wymienić kardynała Stefana Wyszyńskiego, prymasa Polski, dzisiaj błogosławionego Kościoła katolickiego. Zagadnienia dotyczące tego nabożeństwa znajdujemy w jego listach pasterskich, kazaniach, a także w wielu innych wypowiedziach. Wypowiedzi dotyczą wielu aspektów doktrynalnych, duchowych i historycznych kultu Serca Jezusowego, przy czym są ukierunkowane na praktykę kościelną i na rozwój pobożności. Z nauczaniem kard. Wyszyńskiego współgrają wypowiedzi polskiego episkopatu, zawarte w listach pasterskich, a także wypowiedzi poszczególnych biskupów, którzy dokonywali aplikacji ogólnych idei formułowanych na forum polskiego episkopatu. Nauczanie i propozycje praktyczne okazały się bardzo skuteczne i przyniosły wiele pozytywnych rezultatów. Także po II Soborze Watykańskim, gdy w wielu krajach zrezygnowano z rozwijania kultu Serca Jezusowego pod pozorem, że nie mówią na jego temat dokumenty soborowe, Kościół w Polsce kontynuował obraną i utrwaloną drogę doktrynalno-duszpasterską, dokonując jej umocnienia i rozwinięcia stosownie do nowego ducha kościelnego pozostającego pod znakiem „przystosowania” (*aggiornamento*).

W jakim stopniu tego typu postępowanie i działalność duszpasterska miała uzasadnienie, na pewno pokazuje żywotność wielu zasadnie kontynuowanych form pobożności i duchowości, które szukają sposobu wyrażenia się w nowej sytuacji duchowej. Ks. Jan Sypko pokazuje w swojej pracy ważne zagadnienie dotyczące kultu Najświętszego Serca Jezusowego w Polsce, a mianowicie ukazuje kard. Stefana Wyszyńskiego jako czciciela Serca Zbawiciela oraz jako Jego apostoła. Praca jest ujęta w perspektywie wydobycia przykładu, którego on dostarcza dzisiaj wierzącym. „Przykład świętych nas pobudza” – stwierdza sugestywnie liturgia mszalna w prefacji poświęconej świętym. Szukanie przykładu w błogosławionym prymasie Polski jest jak najbardziej uzasadnione, ponieważ może przyczynić się do dalszego rozwijania i aktualizowania kultu Serca Jezusowego zarówno w odniesieniu do pasterzy Kościoła, jak i do wiernych. Ważnym aspektem rozprawy ks. Sypki jest zwrócenie uwagi na szeroką aktualność nabożeństwa i duchowości, która czerpie bogactwa i mądrość z samego serca Jezusowego. Na pewno nie jest to kult należący do minionej przeszłości kościelnej, ale ma on także dzisiaj do zaoferowania wiele ważnych i inspirujących treści, które można owocnie przekładać na praktykę chrześcijańską. Dobrze się stało, że zostaje to dobrze pokazane, dlatego zachęcam do uważnej lektury.

ks. Janusz Królikowski

Wprowadzenie

Przełom XIX i XX wieku bywa nazywany okresem szczególnego rozwoju oraz szerzenia kultu i duchowości Najświętszego Serca Pana Jezusa. Przyczyniły się do tego liczne i ważne dokumenty, tworzone przez teologów i wpisujące się w nauczanie Kościoła, a także życie wielu czcicieli Bożego Serca oraz zakładanie wspólnot życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego. Ich celem stało się wynagradzanie sercu Zbawiciela Jego miłości, która jest obrażana. W takiej atmosferze religijnej Kościoła w naszej ojczyźnie urodził się i dorastał przyszły Prymas Tysiąclecia kardynał Stefan Wyszyński (1901-1981). W życiu i duchowości kard. Stefana Wyszyńskiego podkreśla się zwłaszcza jego maryjność, natomiast również widoczny jest, chociaż na dalszym planie, jego chrystocentryzm, który sytuuje go wśród zasłużonych czcicieli Najświętszego Serca Pana Jezusa. Można to zobaczyć, śledząc życie i posługę Prymasa Tysiąclecia. Do grona osób wielbiących Jezusa w Jego Najświętszym Sercu w naszej ojczyźnie należą: św. J.S. Pelczar, św. J. Bilczewski, św. U. Ledóchowska, św. Jan Paweł II, bł. H. Koźmiński i inni. Należy podkreślić, że kard. Wyszyński wiernie realizował naukę Kościoła o sercu Zbawiciela, zawartą w encyklikach papieży. Był też kontynuatorem swoich poprzedników: kard. Edmunda Dalbora (1869-1926) i kard. Augusta Hlonda SDB (1881-1948) w tej dziedzinie. Ten rys duchowości kard. Stefana Wyszyńskiego jest zbyt mało podkreślany i znany w polskim społeczeństwie katolickim. Wymowne jest, że przyszłego błogosławionego w temacie czci serca Jezusowego zapraszano również poza granice naszej ojczyzny, między innymi

*Dalsza część książki dostępna w wersji
pełnej.*

